

RÅD m.m. ifm. oversættelse til L1

Farø, Ken Joensen

Publication date:
2013

Document version
Peer-review version

Citation for published version (APA):
Farø, K. J. (2013). *RÅD m.m. ifm. oversættelse til L1.*

RÅD m.m. ifm. oversættelse til L1 [version februar 2013]

Af Ken Farø

Oversættelse som videnskabelig disciplin

Alle beslutninger skal kunne afprøves videnskabeligt. Argumenter og research tæller, ikke fornemmelse eller modersmål. Det er også spillereglerne for diskussionerne i kurset. I det hele taget vil jeg opfordre til, at I prøver at betragte det her så køligt som muligt og ikke blande følelser, moral og den slags ind i det. Jeg oplever nogle gange vrede og irritation over kommentarer (jeg RETTER ikke, det skal I selv gøre; jeg kommenterer og problematiserer).

Modtager?

Dette er vigtigt, men bliver ikke altid klargjort i undervisningssammenhæng. Skal det være en ”nøgen” oversættelse eller en mere formidlende? Her giver det bonus at formidle.

Hvor meget må/skal teksten ”ændres”?

Der skal produceres en helt ny tekst, som fungerer for den nye type modtager. Det er kun indholdet, som skal med over i måltekssten, ikke udtrykket, medmindre der er en særlig pointe med det – og i så fald er det et nyt indholdsaspekt.

Må man forbedre originalen?

Ja, hvis det ikke er imod aftalen eller dens ånd. I litterær og historisk sammenhæng er det ofte problematisk, men næppe i ”brugstekster” (elendig term!).

Alternativer i teksten kan ikke bruges!

Undgå fodnoter og vælg det bedste bud.

6 trin:

1. Afkod (rigtigt)
2. Ækvivalensovervejelser (rigtige)
3. Producer ny tekst (vellydende, skal ikke lyde tysk, men dansk)
4. Læs og reflekter over 1-3
5. Læs teksten igen
6. Revider

3 typer problemer

1. Forkert afkodning
2. Manglende ækvivalens
3. Unaturligt eller unødigt markeret dansk

Gode råd

- (1) Stol ikke blindt på nogen **ordbøger**: Kun forslag.
- (2) Ords og udtryks **udseende** bedrager; det er ikke form og struktur, det drejer sig om, men **indhold**. Pas på **falske venner** (især dette sprogpar).
- (3) **Internettet og korpora** som kilde; (a) relative frekvenser: hvad er mest brugt af to alternativer?, (b) bruges noget overhovedet?, (c) hvad **betyder** noget?
- (4) Der går altid lidt tabt; men sørg for at det bliver **så lidt som muligt**.

- (5) Det er ikke **ord**, der skal oversættes, men **tekst**.
- (6) Tænk på **genren**, og hvordan en dansk tekst i samme genre (**paralleltekst**) ville lyde.
- (7) Teksten må gerne være formuleret, så du **selv gad læse den**. Det er ikke så meget en enkelt tung formulering, som er problemet. Det er ophobningen af dem i en tekst.
- (8) Undgå **fremmed** syntaks og orddannelse. Tjek deres **udbredelse**, hvis du er i tvivl.
- (9) Den **naturlige** formulering er ofte den mest **udbredte**.
- (10) Du kan strengt taget ikke gå i gang med at oversætte **første linje**, før den sidste er læst. Der kan være noget i den sidste, der er afgørende for forståelsen af den første. I hvert fald må man så ofte **revidere** det oversatte efter endt læsning.
- (11) Det er en fordel at du **selv** kan forstå teksten, når du læser den igennem bagefter. Ellers er der nok noget galt.
- (12) Pas på **polysemi** (flertydighed): Ord har ofte flere betydninger, og du må afgøre ud fra sammenhængen, hvilken der er relevant.

Helt overordnet gælder det om ikke at undervurdere opgavens udfordring: at oversætte til sit modersmål. Mange falder i og opfatter det som et badefag. Men der er meget, der kan gå galt, og som også går galt. Derfor er der vigtigt at sætte god tid af til arbejdet, og også at indlægge muligheden for efterredigering og research.